

Sancti Hieronymi Stridoniensis Operum, Tomi ...

Continens Commentaria In Matthaevm, Et Epistolas Pavli Ad Galatas, Ad Ephesios, ad Titum & Philemonem, & librum Didymi de spiritu sancto a Hieronymo versum ... Ad Fidem Vetvstissimorum Exemplarivm, Dvcentis Circiter Svblatis Erroribvs Emendata

Hieronymus, Sophronius Eusebius

Coloniae Agrippinae, 1616

Procemivm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75102)

DIVI HIERONYMI PRESBYTERI IN SECVNDVM LIBRV M COMMENTA-

RIORVM AD GALATAS, AD PAVLAM,
ET EVSTOCHIVM

PRO O E M I V M.

VOD in primo commenta-
riorum ad Galatas libro, cū de
gētium proprietatibus disputa-
rem, intactum reliqueram,
nūc in secundo reddendū vi-
detur, qui sint Galatae, vel quo
& vnde transierint. Vtrū indige-
nas eos fuderit, an aduenas,
quam nunc incolunt, terra suscepit, & vtrum lin-
guā cōnubio perdidierint, an & nouam didicerint, &
non amiserint suam. Marcus Varro cunctarū anti-
quitatum diligentissimus perscrutator, & ceteri qui
eū imitati sunt, multa super hac gente, & digna me-
moriam tradiderūt. Sed quia nobis propositū est, incir-
cūcisos homines non introducere in tēplū Dei, & vt
simpliciter fatear, multi iam anni sunt q̄, hāc legere
desiuimus. Lactātij nostri, q̄ in tertio ad Probum vo-
lumine de hac gēte opinatus sit, verba ponem? Gal-
li, inquit, antiquitus à cādore corporis Galatae nūc-
pabātur, & Sibylla sic eos appellat. Quod significare
voluit Poeta, cū ait: Tū lactea colla auro innectitur,
cū posset dicere candida. Hinc vtiq; Galatia provin-
cia, in quā Galli aliquando venientes, cum Graecis se
miscuerunt. Vnde primū ea regio Gallograecia, post
Galatia nominata est. Nec mirū si hoc ille de Galatis
dixerit, & occidentales populos tantis in medio ter-
rarū spacijs p̄termisissis, in Oriētis plaga cōsedisse me-
morarit, cū cōstet Oriētis cōtra & Graeciae examina,
ad Occidētis vltima peruenisse. Massiliā Phocaei cō-
diderunt, quos ait Varro trilingues esse, q̄ & Graecē
loquātur, & Latinē, & Gallicē. Oppidū Rhoda, colo-
ni Rhodiorū locauerūt, vnde amnis Rhodanus no-
men accepit. Praetermitto Carthaginis conditores
Tyrios, & Agenoris urbem, praetereo Thebas Liberi-
quas in Africa cōdidit, quae ciuitas nūc Thebestis
dicitur. Relinquo eā partem Libyae, quae Graecis vr-
bibus plena est. Ad Hispanias transgredior, nōne Sa-
guntū Graeci ex insula Zacyntho profecti condide-
runt, & oppidū Tartessōn, quod nunc vocatur Car-
taia, Iones Graeci homines locasse referuntur. Mon-
tes quoq; Hispaniarum; Calpe, Idrus, Pyrenae: itē in-
sula Aphrodisiades, & Gymnecia, quae vocātur Ba-
leares, nōne Graeci sermonis indicia demōstrāt? Ipsa
Italia à Graecis populis occupata, maior quondā Gre-
cia vocabatur. Certē, q̄ negari nō potest, Romani de
Aeneā Afiani hominis stirpe generati sunt. Ex quo
euenit, vt & in Occidēte Graeci saepe acuminis repe-
riātur ingenia, & in Oriente stoliditatem barbara re-
doleant. Nec hoc dicimus, q̄ non è regione vtrōbiq;
diuersa nascantur: sed q̄ ex magna parte etiā cetera
quae nō sunt similia, nūcupentur. Itaq; non mirū est
stultos, & ad intelligentiā tardiores Galatas appella-
tos, cum & Hilarius Latinae eloquentiae Rhodanus,
Gallus ipse & Pictauis genitus, in hymnorū carmi-
ne, Gallos indociles vocet. Et q̄, nunc oratorū ferti-
les sunt, non tā ad regionis diligentia, quā ad rheto-
ricū clamorē pertinet, maxime cū Aquitania, Graeca
se iactet origine, & Galatae nō de illa parte terrarum,
sed de ferociorib. Gallis sint profecti. Vultis scire o

Paula & Eustochiū, quomodo Apostolus vnamquā-
que prouinciā suis proprietatib. denotarit. Vsq; ho-
die eadē vel virtutū vestigia permanent vel errorū.
Romanae plebis laudatur fides. Vbi alibi tāto studio
& frequentia, ad ecclesias & ad martyrum sepulcra
concurritur? vbi sic ad similitudinem cōlestis toni-
trui amen reboat, & vacua idolorū templa quatiun-
tur? Non q̄, aliam habeant Romani fidem, nisi hanc
quā omnes Christi ecclesiae, sed q̄ deuotio in eis ma-
ior sit, & simplicitas ad credendum. Rursum facili-
tatis & superbiae arguuntur. Facilitatis, vt ibi: *Rogo
vos fratres, vt obseruetis eos qui dissensiones & offendicu-
la, prater doctrinam quam vos didicistis, faciunt. & de-
clinatē ab illis: huiusmodi enim Christo domino nostro nō
seruiunt, sed suo ventri. & per dulces sermones. & bene-
dictiones seducunt corda innocentium. Vestra enim obe-
dientia in omnem locum peruulgata est. Gaudeo igitur in
vobis, & volo vos sapientes esse in bono, & simplices in
malo.* Superbiae verò: *Noli aliū sapere, sed time. Et: Nolo
vos ignorare fratres mysteriū hoc, vt non sitis ipsi vobis
sapientes. Et in sequentibus: Dico enim per gratiā, qua
data est mihi, omnibus qui sunt inter vos: non plus sape-
re, quā oportet sapere: sed sapere ad sobrietatem. Et aper-
tius: Gaudere cū gaudentibus, flere cū flentibus. Idipsum
inuicem sentientes. Nō alta sapientes, sed humilibus con-
sentientes. Nolite esse prudentes apud vosmet ipsos.* Co-
rinthios quoque notat, quod mulieres eorū in cō-
cepto capite sint, & viri comam nutriant, & indifferenter
vescantur in templis, & inflati sapientia saeculari, re-
surrectionem carnis negent. Hāc ex parte vsq; ho-
die permanere, nō potest dubitare, qui Achaia viderit.
Macedones in charitate laudantur, & in hospita-
litate ac susceptione fratrum. Vnde ad eos scribitur:
*De charitate autē fratemitatis, non necesse habemus scri-
bere vobis. Ipsi enim vos à Deo didicistis, vt diligatis inui-
cē. Et enim facitis illud in omnes fratres in vniuersa Ma-
cedonia.* Sed reprehenduntur, quod ociosi domus cir-
cumueant, alienū expectantes cibum: & dum singu-
lis placere desiderant, huc illucq; discurrant, & quid
apud singulos agatur, enuncient. Sequitur enim:
*Rogamus autē vos fratres, vt abundetis magis, & operam
detis vt quieti sitis, & vt vestrum negotiū agatis: & ope-
remini manibus vestris, sicut praecepimus vobis, & vt ho-
nestē ambuletis ad eos qui foris sunt, & nullius aliquid de-
sideretis.* Quod ne quis putet officio magis docentis
quā vitio gētis admonitū, in secunda ad eorūdem in-
culcatae replicat, dicens: *Nam & cū essemus apud vos,
hoc denunciabamus vobis, quoniā si quis operari nō vult,
nec manducet. Audiuimus enim inter vos quosdā ambu-
lare inquiete, nihil operantes, sed curiose agentes. His au-
tem qui eiusmodi sunt, denunciamus & obsecramus in do-
mino Iesu Christo, vt cum silentio operantes, suum panem
manducet.* Longum est, si velim de Apostolo & de
scripturis omnib. singularum gentium, vel virtutes
obseruare vel vitia, cū ad hāc ipsa quae diximus, inde
deuoluti sumus, quod Galatae stulti & vecordes pro-
nunciati sint. Scit mecū qui vidit Ancyram Metro-
polim Galatae ciuitatem, quod nunc vsq; schismati-
bus dilacerata sit, quod dogmatū varietatibus cōstru-

Rom. 16. 6.

Rom. 11. 6.

Rom. 12. 4.

Ibidem d.

1. Cor. 11.

1. Thes. 4. b.

Ibid. e.

2. Thes. 4. c.

prata: omitto Cacaphrygas, Ophitas, Borboritas, & Manichæos. Nota enim iam hæc humanæ calamitatis vocabula sunt. Quis vnquam Passalorincitas, & Ascodrobos, & Artotyritas, & cætera magis portenta quæ numina in aliqua parte Romani orbis audiuit: Antiquæ stultitiæ vsque hodie manent vestigia. Vnum est quod inferimus, & promissum in exordio

reddimus: Galatas excepto sermone Græco, quo omnino oriens loquitur, propriam linguam eandem penè habere quam Treuiros: nec referre si aliqua exinde corruerint, cum & Aphri Phenicum linguam nonnulla ex parte mutauerint, & ipsa Latinitas & regionibus quotidie mutetur & tempore. Sed iam ad propositum reuertamur.

COMMENTARIORVM HIERONYMI IN EPISTOLAM AD GALATAS. LIBER II.

Vicumque enim ex operibus legis sunt, sub maledicto sunt, &c.] Hunc morem habeo, vt

Vicumque enim ex operibus legis sunt, sub maledicto sunt. Scriptum est enim, Maledictus omnis qui non permanserit in omnibus

illud cruci. Omnes enim peccauerunt, & indigent gloria Dei. Ecclesiaste quoque hanc firmante sententiam. Homo non est iustus in terra, qui faciat bonum, & non peccet. Denique & inferius Apostoli dictum manifestè docet, nec Moysen, nec illustrem aliquem de antiquis virum, apud Deum iustificari potuisse per legem. Scquitur enim.

b ¶ Quoniam autem in lege nemo iustificatur, &c.] Exemplum, quo probatur iustus ex fide viuere, & non ex operibus, de Habacuc tulit, quod ita Lxx. interpretes ediderunt: Iustus autem ex fide mea viuet. Aquila & Theodotio: Iustus autem ex fide eius viuet, id est, Dei. Considerandum itaq; quia non dixerit, homo aut vii ex fide viuere, ne

quotiescunq; ab apostolis de veteri instrumento aliquid sumitur, recurram ad originales libros, & diligenter inspiciam, quomodo in suis locis scripta sint. Inueni itaque in Deuteronomio hoc ipsam apud Lxx. interpretes ita positum: Maledictus omnis homo, qui non permanserit in omnibus sermonibus legis huius, vt faciat illos: & dicit omnis populus, fiat. Apud Aquilam verò sic: Maledictus, qui non statuerit verba legis huius, vt faciat ea: & dicit omnis populus, verè. Symmachus: Maledictus, qui non firmauerit sermones legis istius, vt faciat eos: & dicit omnis populus, amen. Porro Theodotio sic translulit: Maledictus qui non suscitauerit sermones legis huius facere eos: & dicit omnis populus, amen. Ex quo intelligimus, Apostolum, vt in cæteris, sensum magis testimonij posuisse quam verba, & incertum habemus verum Lxx. interpretes addiderint, omnis homo, & in omnibus, an in veteri Hebraico ita fuerit, & postea à Iudæis delectum sit. In hanc me autem suspitionem illa res stimulat, quòd verbum, omnis, & in omnibus, quasi sensu suo necessarium ad probandum illud, quod quicumq; ex operibus legis sunt, sub maledicto sunt, Apostolus vir Hebrææ peritiæ, & in lege doctissimus nunquam protulisset, nisi in Hebræis voluminibus haberetur: quam ob causam Samaritanorum Hebræa volumina relegens, inueni 1. 5. quod interpretatur, omnis, siue omnibus, scriptum esse, & cum Lxx. interpretibus concordare. Frustra igitur illud tulerunt Iudæi, ne viderentur esse sub maledicto, si non possent omnia complere, quæ scripta sunt: cum antiquiores alterius quoque gentis literæ id positum fuisse testentur. Quoniam autem nemo possit explere legem, & cuncta facere quæ iussa sunt, & alibi testatur Apostolus, dicens: Quod enim erat impossibile legis, in quo infirmabatur per carnem, Deus filium suum mittens in similitudinem carnis peccati, de peccato condemnauit peccatum in carne. Quod si verum est, potest nobis obijci: Ergo & Moyses, & Elaias, & cæteri propheta, qui sub operibus legis fuerunt, sub maledicto sunt. Quod non timebit anabere, qui dicentem apostolum legerit: Quia Christus nos redemit de maledicto legis, factus pro nobis maledictum, & respondere vnumquemq; sanctorum suo tempore maledictionem factum esse pro populo. Nec statim hoc tribuens & iustus viuis, videbitur detrahare Saluatori, quasi nihil præcipuum & excellens habuerit, factus pro nobis maledictum, cum & cæteri pro alijs maledictum facti sint. Nemo enim illorum, quamuis factus fuerit ipse maledictio, de maledicto quempiam liberauit, absque solo domino Iesu Christo, qui pretioso sanguine suo, & nos omnes, & ipsos, Moysen dico & Aaron, prophetasque cunctos & patriarchas, de maledicto legis redemit. Nec hoc ex meo sensu dictum putetis, scriptura testis est: quia Christus gratia Dei, siue vt in quibusdam exemplaribus legitur, absque Deo, pro omnibus mortuus est. Si autem pro omnibus, & pro Moysè, & pro vniuersis prophetis, è quibus nullus potuit delere chirographum vetus, quod aduersum nos scriptum erat, & affigere

occasionem tribueret ad virtutum opera contemnenda, sed iustus ex fide viuere: Vt quicumq; fidelis esset, & per fidem victurus, non aliter possit ad fidem venire, vel in ea viuere, nisi prius iustus fuisset, & puritate vitæ, quasi quibusdam ad fidem gradibus ascendisset. Potest ergo fieri, vt sit aliquis iustus, & tamen viuat absque fide Christi. Si legem scrupulus commouetur, Pauli verba suscipiat, in quibus de se ait: Secundum iustitiam que in lege est sine reprehensione. Erat igitur Paulus tunc iustus in lege, sed necdum viuere poterat, quia non habebat in se Christum loquentem: Ego sum vita. In quem credens postea cepit & viuere. Faciamus & nos aliquid simile huic quòd dicitur, iustus ex fide viuere, & dicamus, Cæstus ex fide viuere, sapiens ex fide viuere, fortis ex fide viuere, & cæteris virtutum partibus vicinam sententiam proferamus aduersum eos qui in Christum non credentes, fortes & sapientes, temperantes se putant esse vel iustos, vt sciunt nullum absque Christo viuere, sine quo omnis virtus in vitio est. Potest præsens testimonium & sic legi: quia iustus ex fide, vt deinceps inferatur, viuere. Quod autem ait: Lex non est ex fide, sed qui fecerit ea, viuere in illis: manifestissime demonstratur non simplicem dici vitam, sed eam quæ referatur ad aliquid. Iustus quippe ex fide viuere, & non additur, in his siue in illis. Viuens autem in lege qui fecerit ea, viuere in illis: hoc est, in his quæ fecit, quæ putauit bona: mercede laboris sui habens ea tantum opera quæ fecit: siue longitudinem vitæ (vt Iudæi putant) siue declinationem pænæ, per quam transgressus legis occiditur. Viuere autem in illis, non putemus apostoli verba esse, sed Ezechielis propheta, qui ait: Et eduxi eos in desertum, & dedi eis præcepta mea, & iustificationes meas demonstravi eis, quas faciet homo, & viuet in eis. Qui cum illos, qui in præceptis & iustificationibus ambulassent, viuere dixisset, adiecit: Et dedi eis præcepta non bona, & iustificationes in quibus non viuent in eis. Quanta in verbis consideratio, vbi dixit: Dedi eis præcepta & iustificationes, in quibus viuerent in eis: non adiunxit, bona. Vbi verò posuit, in quibus non viuent in eis, addidit: Et ego dedi eis præcepta non bona, & iustificationes in quibus non viuent in eis. Sed hæc plenius in Ezechiele: nunc ad ordinem epistolæ reuertamur.

c ¶ Christus nos redemit de maledicto legis, &c.] Subrepat in hoc loco Marcion de potestate creatoris, quem languinarium, crudelem infamat & vindicem, asserens nos redemptos esse per Christum, qui alterius boni Dei filius sit. Qui si intelligeret quo differret, emere, & redimere (quia qui emit, alienum emit: qui autem redemit, id emit propriè quod suum fuit, & suum esse desinit) nunquam scripturarum verba simplicia, in calumniam sui dogmatis detorqueret. Redemit

Dent. 27. d. Sep. Grec.

F ארור את דבר הוזהר

1. Col

Rom. 8.

2. Cor. 5. e. 20. p. 10. 20. p. 10. 20. p. 10.

Col. 2. c. Rom. 3. c. Eccl. 7. c.

Habac. 2. c. 2. c.

Phil. 1. c. G. 1. c.

Eccl. 20. d. Sec. 70.

ergo